

Activiteitenplan

Activiteitenplan sloop schoolgebouw Rootse- laarschool, Nijkerkerveen

Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming

Opdrachtgever

Gemeente Nijkerk

Status

Definitief

Colofon

Titel

Activiteitenplan sloop schoolgebouw Root-selaarschool, Nijkerkerveen

Subtitel

Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming

Projectcode	Datum	Status
17-203	28 februari 2018	Definitief

Auteur(s)

Jan Borst

Modellering & GIS

Jan Borst

Tweede lezer

Sebastiaan Kraaijeveld en Adriaan de gelder

Opdrachtgever

Gemeente Nijkerk

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Borst, J. (2018). Activiteitenplan sloop schoolgebouw Rootselaarschool, Nijkerkerveen. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 17-203. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Algemene intro	5
1. Werkzaamheden en planning	6
1.1 Beschrijving plangebied	6
1.2 Werkwijze	6
1.3 Planning werkzaamheden	7
2. Verbodsartikelen	8
2.1 Verbodsartikelen soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV (Gewone dwergvleermuis)	8
2.1.1 Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren	8
2.1.2 Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren	8
2.1.3 Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren	8
2.1.4 Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	8
2.1.5 Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, onwortelen en vernielen van planten	8
2.2 Verbodsartikelen broedvogels (Huismus)	9
2.2.1 Verbod op het doden of vangen van vogels	9
2.2.2 Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels	9
2.2.3 Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	9
2.2.4 Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels	9
3. Onderzoek	10
3.1 Methode inventarisatie	10
3.1.1 Quickscan natuurtoets	10
3.1.2 Vleermuizen	10
3.1.3 Huismus	11
3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens	12
3.3 Locatie inventarisatie	12
4. Functie plangebied	13
4.1 Nest- en verblijfplaatsen	13
4.1.1 Gewone dwergvleermuis	13
4.1.2 Huismus	13
4.2 Foerageergebied en migratie- en vliegroutes	13
4.2.1 Gewone dwergvleermuis	13
4.2.2 Huismus	14
4.3 Omgevingscheck	14
4.3.1 Gewone dwergvleermuis	14
4.3.2 Huismus	14
5. Effecten	15
5.1 Effect werkzaamheden	15
5.1.1 Gewone dwergvleermuis	15
5.1.2 Huismus	15

5.2	Gunstige staat van instandhouding	15
5.2.1	Landelijke staat van instandhouding	15
5.2.2	Afbreuk staat van instandhouding	16
6.	Maatregelen	17
6.1	Maatregelen	17
6.1.1	Algemeen	17
6.1.2	Fasering qua tijd	17
6.1.3	Aanbrengen vervangende voorzieningen	18
6.2	Locatie maatregelen	18
6.3	Effectiviteit maatregelen	18
6.3.1	Gewone dwergvleermuis	18
6.3.2	Huismus	18
7.	Alternatieven en belang	20
7.1	Alternatieve locatie	20
7.2	Alternatieve inrichting	20
7.3	Alternatieve werkwijze	20
7.4	Alternatieve planning	20
7.5	Belang	21
	Vogelrichtlijn (Huismus)	21
	Habitatrichtlijn (Gewone dwergvleermuis)	21
7.5.1	Volksgesondheid (en groot openbaar belang)	21
	Geraadpleegde bronnen	22

Bijlagen

- Bijlage 1 - Verspreidingskaart
- Bijlage 2 - Vleermuiskasten Gewone dwergvleermuis
- Bijlage 3 - Vogelvide Huismus
- Bijlage 4 - Locatie vervangende voorzieningen

Algemene intro

Projectnaam: Sloop schoolgebouw Rootselaarschool, Nijkerkerveen

Aanvrager: Gemeente Nijkerk

Gemeente Nijkerk heeft het voornemen om in de dorpskern van Nijkerkerveen twee schoolgebouwen en een muziekgebouw te slopen. Op één van de drie locaties wordt een nieuw gebouw gerealiseerd die plaats biedt voor een school, bibliotheek en dorpshuis waar de muziekvereniging ook gebruik van zal maken. De overige twee locaties worden klaar gemaakt voor woningbouw. In het gebouw waar de Rootselaarschool is gevestigd zijn soorten aangetroffen waarvoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig zijn. In dit activiteitenplan wordt specifiek ingegaan op locatie Rootselaarschool.

In dit activiteitenplan wordt ingegaan op soorten waarvoor ontheffing nodig is: Huismus en Gewone dwergvleermuis. Op basis van het uitgevoerde onderzoek worden geen overige soorten verwacht waarvoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is (Kraaijeveld & Olthof 2017). De opbouw van het activiteitenplan is vergelijkbaar als het format van het 'Projectplan ruimtelijke ingrepen' van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zoals dat gebruikelijk was bij aanvragen onder de Flora- en Faunawet en bevat alle door de provincie Gelderland geëiste punten.

1. Werkzaamheden en planning

1.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied bevindt zich aan de van Noortstraat 42 in Nijkerkerveen (zie figuur 1.1). Het plangebied bestaat uit een oud schoolgebouw, een schoolplein en plantsoen. Het plangebied maakt deel uit van een plan van gemeente Nijkerk om een kwaliteitsimpuls te geven aan het centrum van Nijkerkerveen.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd) in Nijkerkerveen. Bron kaartondergrond: Georegister

1.2 Werkwijze

Gemeente Nijkerk heeft het voornemen om het schoolgebouw te slopen, het schoolplein te verwijderen en de grond geschikt te maken voor woningbouw. In de toekomst worden er 17 appartementen en 4 twee-onder-een-kap woningen gerealiseerd.

1.3 Planning werkzaamheden

De sloopwerkzaamheden van de Rootselaarschool staan gepland voor het laatste kwartaal van 2019 – begin 2020. Bij de planning wordt rekening gehouden met het broedseizoen van Huismus en overige vogels en de kwetsbare overwinteringsperioden van Gewone dwergvleermuis. De doorlooptijd van de sloop van het schoolgebouw wordt ingeschat op 2 maanden. Een ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van ruim één jaar (1 september 2019 tot en met 31 december 2020). Hierbij wordt rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

2. Verbodsartikelen

2.1 Verbodsartikelen soorten van Habitatrichtlijn bijlage IV (Gewone dwergvleermuis)

2.1.1 ***Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren***

Niet van toepassing.

2.1.2 ***Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren***

Wel van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen sloop van het schoolgebouw worden Gewone dwergvleermuizen en hun verblijfplaats(en) verstoord. Omdat de werkzaamheden zoveel mogelijk plaatsvinden buiten de meest kwetsbare perioden voor vleermuizen en maatregelen genomen worden om individuen te ontzien, blijft verstoring tot een minimum beperkt.

2.1.3 ***Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren***

Niet van toepassing.

2.1.4 ***Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen***

Wel van toepassing. Door sloop van het schoolgebouw gaat een zomer- en paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis verloren. Door de aanwezigheid van alternatieve verblijfplaatsen in de omgeving en het aanbrengen van permanente alternatieve voorzieningen blijven altijd voldoende verblijfplaatsen aanwezig.

2.1.5 ***Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, ontwortelen en vernielen van planten***

Niet van toepassing.

2.2 Verbodsartikelen broedvogels (Huismus)

2.2.1 *Verbod op het doden of vangen van vogels*

Niet van toepassing.

2.2.2 *Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels*

Wel van toepassing. Door de sloop van het schoolgebouw gaat een nest- en verblijfplaats van Huismus verloren.

2.2.3 *Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels*

Niet van toepassing.

2.2.4 *Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels*

Wel van toepassing. Als gevolg van de voorgenomen sloop van het schoolgebouw worden Huismussen en hun nestplaats verstoord.

3. Onderzoek

3.1 Methode inventarisatie

3.1.1 *Quickscan natuurtoets*

Tijdens een veldbezoek op 22 februari 2017 is het plangebied onderzocht en is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Alle soortgroepen zijn geïnventariseerd, waarbij de nadruk heeft gelegen op zoogdieren en broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. De resultaten zijn verwerkt in een natuurtoets (Kraaijeveld & Olthof 2017). In onderstaande paragrafen is de methode van inventarisatie beschreven voor de soorten waarvoor aanvullend onderzoek is uitgevoerd.

3.1.2 *Vleermuizen*

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk was. Dit aanvullend onderzoek is conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad 2017) uitgevoerd.

Onderzoek kraamverblijfplaatsen (en zomerverblijfplaatsen)

Voor het inventariseren van kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn twee bezoeken uitgevoerd in de periode 15 mei -15 juli, met minimaal 10 dagen tussen beide bezoeken.

Op 25 mei (ochtendbezoek) en 29 juni (ochtendbezoek) 2017 zijn de veldbezoeken uitgevoerd voor kraam- en zomerverblijfplaatsen. Tijdens het ochtendbezoek is het plangebied en omliggende gebied systematisch fietsend of lopend doorkruist. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun kraam- of zomerverblijfplaats, voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. Dit zogenaemde *zwermen* wijst op een verblijfplaats. Vervolgens is de grootte van de kraam- of zomerverblijfplaats bepaald aan de hand van invliegende dieren.

Alle bezoeken zijn door één persoon uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 3.1).

Onderzoek paarverblijfplaatsen/baltsterritoria (en zomerverblijfplaatsen)

In de paarperiode (15 augustus tot en met 1 oktober) heeft onderzoek plaatsvonden naar baltsterritoria (van rondvliegende baltsende exemplaren) van Gewone en Ruige dwergvleermuis en paarverblijfplaatsen (exacte verblijfplaatsen) van deze soorten. Tussen deze bezoeken zit minimaal 10 dagen.

Gestart is met een avondbezoek op 21 augustus 2017, waarbij rondvliegende en vooral baltsende exemplaren in beeld zijn gebracht. Het bezoek geeft inzicht op welke locaties paarverblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn, dit vergemakkelijkt het zoeken naar paarverblijfplaatsen tijdens het later uit te voeren ochtendbezoek. Tijdens het avondbezoek is het plangebied en de directe omgeving systematisch doorkruist vanaf een uur na zonsondergang tot circa twee uur na zonsondergang, waarbij in de piek van de roepactiviteit het plangebied minimaal 2 keer bezocht is.

Het tweede bezoek is uitgevoerd op 14 september 2017, tijdens dit ochtendbezoek is het plangebied systematisch fietsend doorkruist. Aan het begin van het bezoek is gelet op baltsende exemplaren van Gewone en Ruige dwergvleermuizen. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun paar- of zomerverblijfplaats, maar voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. In het geval van een paarverblijfplaats wordt daarbij ook luidkeels gebaltst.

Alle bezoeken zijn door een persoon en onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (zie tabel 3.1).

3.1.3 Huismus

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek naar Huismus noodzakelijk was. Het huismussenonderzoek heeft zich voornamelijk gericht op het vaststellen van nestlocaties van Huismus. Conform Kennisdocument van Huismus zijn in deze situatie minimaal twee ochtendbezoeken noodzakelijk in de periode 1 april tot en met 15 mei (Bij12 2017c).

Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territorium indicerend gedrag van Huismus om broedgevallen/ territoria van Huismus te bepalen. Alle inventarisaties zijn in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer Huismus het meest actief is. Ook het omliggende gebied is meegenomen met de inventarisaties. De veldbezoeken zijn met gunstige weersomstandigheden uitgevoerd, op 7 april en 9 mei 2017 (zie tabel 3.1). Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd door één persoon.

Tabel 3.1 Veldbezoeken

Bezoek	Waarnemer	Moment v/d dag	Datum	Weersomstandigheden	Accent soort-groep
1	Jan Borst	Ochtend 9:00 – 11:00	7 april 2017	Bewolkt, droog 9°C	Huismus
2	Jan Borst	Ochtend 09:45 – 11:45	9 mei 2017	Half bewolkt, droog 12°C	Huismus
3	Sander Aldershof	Ochtend 03:30 – 05:30	25 mei 2017	Onbewolkt, droog, 11°C	Vleermuizen
4	Sander Aldershof	Ochtend 03:20 – 05:20	29 juni 2017	Bewolkt, droog, 15°C	Vleermuizen
5	Sander Aldershof	Avond 20:55 – 22:55	21 augustus 2017	Bewolkt, droog, 18°C	Baltsterritoria Vleermuizen
6	Louis Zandbergen	Ochtend 04:45 – 07:00	14 september 2017	Bewolkt, droog, 11°C	Baltsterritoria Vleermuizen

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het onderzoek is uitgevoerd in 2017, de gegevens zijn zodoende zeer recent. Daarnaast zijn gegevens in de NDFF op 22 februari 2017 geraadpleegd.

3.3 Locatie inventarisatie

Het plangebied in figuur 1.1 en de directe omgeving zijn geheel onderzocht. Bij de raadpleging van de NDFF zijn gegevens afkomstig uit een groter gebied (zone van circa 1 kilometer) rondom het plangebied meegenomen.

4. Functie plangebied

4.1 Nest- en verblijfplaatsen

4.1.1 Gewone dwergvleermuis

- In het plangebied is een zomerverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis aangetroffen die tevens gebruikt wordt als paarverblijfplaats (zie bijlage 1, verspreidingskaart). Mogelijk wordt de verblijfplaats ook als winterverblijfplaats gebruikt (vorstvrije locatie);
- De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 1-5 exemplaren. Hierbij is ervan uitgegaan dat een verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis door één tot maximaal vijf dieren gebruikt wordt;
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom en het buitengebied van Nijkerkerveen (Kraaijeveld & Olthof 2017).

4.1.2 Huismus

- In het plangebied is een nest- en rustplaats van Huismus aangetroffen (zie bijlage 1, verspreidingskaart). De Huismus broedt in de ruimte tussen dakbeschot en dakpannen. Deze ruimte is toegankelijk via de onderste rij dakpannen die boven de dakgoot aanwezig zijn;
- Tijdens het onderzoek zijn in totaal circa 25 exemplaren in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen. Uit het onderzoek blijkt dat 1 paartje Huismussen tot broeden komt in het te slopen schoolgebouw. Op basis van de aangetroffen aantallen en terreingesteldheid is beoordeeld dat de populatie in de directe omgeving van het plangebied tussen de 50-100 exemplaren omvat (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 4 jongen;
- De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom en het buitengebied (boerenerven) van Nijkerkerveen (Kraaijeveld & Olthof 2017).

4.2 Foerageergebied en migratie- en vliegroutes

4.2.1 Gewone dwergvleermuis

Het plangebied fungeert in zeer beperkte mate als foerageergebied voor Gewone dwergvleermuis. In het plangebied zijn geen opgaande lijnvormige structuren (zoals bomenlanen) aanwezig. Schade aan foerageergebieden en vliegroutes is dan ook uitgesloten.

4.2.2 Huismus

Het schoolplein wordt in zeer beperkte mate als foerageergebied gebruikt door Huismus. Belangrijke migratieroutes zijn niet aanwezig.

4.3 Omgevingscheck

4.3.1 Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis is in Nederland vooral een gebouw bewonende soort. Gewone dwergvleermuizen kunnen in allerlei gebouwen en bouwwerken voorkomen. Ze hebben een netwerk aan gebouwen waarin ze huizen. Vooral in gebieden met bebouwing nabij een 'groene omgeving' zoals parken, loofbossen, houtwallen en beschutte waterpartijen komen ze veel voor. Hij is dus afhankelijk van meerdere, met elkaar samenhangende onderdelen van het landschap.

In de omgeving van het plangebied zijn voldoende geschikte gebouwen aanwezig waaraan geen werkzaamheden plaatsvinden. Het gaat om jaren '70 rijtjeswoningen met pannendaken en bereikbare spouwmuuren.

Omdat Gewone dwergvleermuis zeer flexibel is in het vinden van verblijfplaatsen en ook gebruik maakt van vrij nieuwe gebouwen als verblijfplaats kan er met zekerheid gesteld worden dat er veel uitwijkmogelijkheid aanwezig is.

4.3.2 Huismus

Het habitat van de Huismus moet voldoen aan een combinatie van eisen, die ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) moet liggen. Het betreft een combinatie van nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken, coniferen en klimplanten en klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Deze combinatie van eisen zijn op veel plekken aanwezig binnen de actieradius van 250 meter van de nestplaats van Huismus in het plangebied.

De straten in de directe omgeving van het plangebied zijn tijdens het huismusonderzoek doorkruist. Hierbij is gekeken naar de geschiktheid van de bebouwing als nestlocatie voor Huismus en aanwezigheid van Huismus. Uit de uitgevoerde veldbezoeken blijkt dat in de directe omgeving een veelvoud aan woningen aanwezig is met daarin geschikte broedplaatsen. Rust- en nestlocaties zijn hier ook aanwezig onder de onderste rijen pannen die toegankelijk zijn via de dakgoten. Zo zijn er in de van Noortstraat, de van Rootselaarstraat en de Wouter Blomstraat verschillende broedparen vastgesteld. Bij al deze woningen is sprake van groene tuinen en openbaar groen, zodat ook van foerageergebied voorzien wordt.

5. Effecten

De effectbeoordeling is gebaseerd op de kennisdocumenten van Gewone dwergvleermuis en Huismus (Bij12 2017a&b).

5.1 Effect werkzaamheden

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de sloop van het schoolgebouw gaat één zomerverblijfplaats die tevens gebruikt wordt als paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis verloren. Schade aan foerageergebieden en vliegroutes is niet aan de orde, aangezien tuinen en groenvoorzieningen en bebouwing in de directe omgeving onveranderd blijven. Ook is geen sprake van aantasting van belangrijke winterverblijven of kraamverblijfplaatsen.

5.1.2 Huismus

Als gevolg van de werkzaamheden gaat een nestplaats van Huismus verloren. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Doordat tegelijkertijd nieuwe vervangende nestplaatsen worden aangebracht, zijn in het daaropvolgende broedseizoen gelijk weer nieuwe nestplaatsen beschikbaar. Per nestplaats die verloren gaat, komen twee nieuwe nestplaatsen terug in de directe omgeving van het plangebied. Permanente vervangende nestplaatsen bestaan uit vogelvdes (zie H6 en bijlage 3).

Daarnaast gaan tijdelijk rustplaatsen van Huismussen verloren en kunnen tijdens de uitvoering aanwezige foerageerplekken op het schoolplein minder geschikt zijn. Huismus is een opportunistische soort en zal daardoor eenvoudig alternatieve rustplaatsen en foerageerplekken vinden in omliggende geschikte woningen, tuinen en groengebieden. Het inzetten van tijdelijke rustplaatsen (zoals nestkasten) wordt in deze situatie niet noodzakelijk geacht, gezien het feit dat er slechts één nestplaats verloren gaat, de gekozen werkperiode buiten het broedseizoen valt en het beschikbaar zijn/blijven van alternatieve rustplaatsen in de omgeving van het plangebied.

5.2 Gunstige staat van instandhouding

5.2.1 Landelijke staat van instandhouding

De landelijke staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis en Huismus is ontleend aan de beschikbare kennisdocumenten (Bij12 2017a &b) en informatie van Sovon (Sovon 2017).

De landelijke staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis is beoordeeld als 'gunstig'. Voor Huismus is de landelijke staat van instandhouding 'matig ongunstig'.

5.2.2 *Afbreuk staat van instandhouding*

De lokale gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis en Huismus is niet in het geding, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren geschaad of gedood worden tijdens de werkzaamheden. In de directe omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieve verblijf-/nestplaatsen aanwezig. Daarnaast zullen in de nabije omgeving ruim voldoende permanente alternatieve verblijf-/nestplaatsen worden aangeboden.

6. Maatregelen

6.1 Maatregelen

6.1.1 *Algemeen*

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd;
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vogels en vleermuizen;
3. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder;
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt;
5. Bij het onverwacht aantreffen van strikt beschermde soorten - vooral nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

6.1.2 *Fasering qua tijd*

- Werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode van Huismus uitgevoerd, in de periode 1 oktober tot en met 1 maart);
- De sloopwerkzaamheden starten vanaf september 2019, mits de avondtemperaturen dermate gunstig zijn dat vleermuizen actief zijn (boven 7°C). De ecologisch toezichthouder bepaalt of werken in desbetreffende periode mogelijk is. Van belang is dat de spouw voor aanvang (minimaal twee weken) van de sloopwerkzaamheden ongeschikt wordt gemaakt voor vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door de dakpannen te verwijderen, betimmering rondom het overstek te verwijderen en eventueel gaten te maken in de muur, zodat er tocht ontstaat in de spouw. De spouw staat minimaal twee nachten met gunstige avondtemperaturen 'open' om eventueel aanwezige vleermuizen de gelegenheid te geven om uit te wijken. Vervolgens wordt een uitvliegcheck uitgevoerd door de ecologisch toezichthouder om na te gaan of vleermuizen het gebouw daadwerkelijk verlaten hebben. Mocht dit niet het geval zijn dan worden extra maatregelen getroffen om de spouw ongeschikt te maken (bijvoorbeeld door het maken van extra gaten).

6.1.3 **Aanbrengen vervangende voorzieningen**

- Drie maanden voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden en in de actieve periode van vleermuizen (maart-oktober) worden vier tijdelijke vleermuiskasten in de directe omgeving van de huidige verblijfplaats geplaatst. Deze vleermuiskasten zijn van het type model A (volgens Kennisdokument, 2017);
- Ter compensatie van de (zomer- en paar) verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis worden vier permanente vervangende voorzieningen geplaatst in het nieuw te bouwen schoolgebouw nabij het plangebied (zie bijlage 2 en 4). Het gebouw wordt uiterlijk eind 2019/ begin 2020 opgeleverd. Er is gekozen voor de optie 'inmetsekkasten' van het type Schwegler 1FR / 2FR. Deze worden ook aanbevolen in het kennisdocument van Gewone dwergvleermuis. Hierbij is het van belang dat de invliegopeningen voor Gewone dwergvleermuis zich op drie meter hoogte bevinden en beschikking hebben tot een vrije aanvliegopening. De tijdelijke mitigatie in de vorm van vleermuiskasten blijven nog drie maanden in de actieve periode van vleermuizen hangen nadat de inbouwkasten zijn gerealiseerd;
- Voor het broedseizoen van Huismus worden in 2018 twee tijdelijke huismuskasten in de directe omgeving van het plangebied geplaatst. De kasten dienen op het noordoosten worden geplaatst om oververhitting te voorkomen;
- Ter vervanging van elke nestplaats van Huismus wordt een permanente alternatieve nestplaats aangebracht in de vorm van vogelvides. De vogelvide wordt aangebracht in de nieuw te bouwen woningen op locatie van de Rootselaarschool en biedt plaats voor minimaal twee broedparen.

6.2 **Locatie maatregelen**

Op circa 100meter van het plangebied wordt -eveneens door de gemeente Nijkerk- een nieuw schoolgebouw gerealiseerd (zie bijlage 4). In dit gebouw worden permanente vervangende voorzieningen voor Gewone dwergvleermuis en Huismus gerealiseerd (zie bijlage 2 en 3).

6.3 **Effectiviteit maatregelen**

6.3.1 **Gewone dwergvleermuis**

De beschreven vervangende voorzieningen voor Gewone dwergvleermuis (aanbrengen vleermuiskasten) is effectief gebleken bij vele woningbouwprojecten in Nederland (Bij12 2017a en b).

Bij het inbouwen van vleermuiskasten wordt bovendien rekening gehouden met de richtlijnen die zijn beschreven in het Kennisdokument van Gewone dwergvleermuis. Zo worden de vleermuiskasten op verschillende windrichtingen geplaatst (zuid en noord), zodat de ruimten in de kasten een verschillend microklimaat krijgen. De exacte locatie wordt bepaald in overleg met een vleermuisdeskundige.

6.3.2 **Huisumus**

Voor Huismus wordt een vogelvide gerealiseerd. Dit is een beproefde vervangende voorziening die in het verleden effectief zijn gebleken bij vele woningbouwprojecten in Nederland (Bij12, 2017).

Bij het plaatsen van de vogelvide wordt bovendien rekening gehouden met de richtlijnen die zijn beschreven in het Kennisdokument Huismus. Zo worden vogelvides alleen aan de noord- of oostzijde

van woningen aangebracht of op een schaduwrijke plek, zodat de nestlocaties niet te warm worden in de middagzon. De exacte locatie wordt bepaald in overleg met een broedvogelkundige.

7. Alternatieven en belang

7.1 Alternatieve locatie

Het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden is locatie gebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd.

7.2 Alternatieve inrichting

Het schoolgebouw van de Rootselaarschool is sterk verouderd en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Aangezien er slechts één verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis en één nestplaats van Huismus zijn vastgesteld heeft handhaven van het gebouw weinig voordelen voor de gunstige staat van instandhouding van beide soorten. In het nieuw te bouwen schoolgebouw op de locatie van de Johannesschool zullen voor beide soorten voldoende nieuwe permanente voorzieningen worden getroffen.

7.3 Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor Gewone dwergvleermuis, Huismus en overige vogels worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. Een alternatieve werkwijze heeft geen meerwaarde.

7.4 Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor Gewone dwergvleermuis, Huismus en overige vogels. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige broedvogels geen voordelen.

7.5 Belang

Vogelrichtlijn (Huismus)

In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Habitatrichtlijn (Gewone dwergvleermuis)

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

7.5.1 Volksgezondheid (en groot openbaar belang)

De sloop van Rootselaarschool en het realiseren van woningen op deze plek, maakt onderdeel uit van een kwaliteitsimpulsplan in het centrum van Nijkerkerveen (gemeente Nijkerk, persoonlijke communicatie, 30 oktober 2017). Voor dit plan worden twee gedateerde schoolgebouwen en een gebouw van de muziekvereniging gesloopt. Daarvoor in de plaats zal op een van de locaties een multifunctioneel en toekomst bestendig centrum worden gerealiseerd, die plaats zal bieden voor twee basisscholen, een bibliotheek en een dorpshuis. Daarnaast zal om de gewenste kwaliteitsimpuls te geven aan het centrum van Nijkerkerveen op de twee overige locaties woningbouw plaatsvinden. Het schoolgebouw van de Rootselaarschool is gedateerd en voldoet niet aan de kwaliteitseisen van deze tijd, hierdoor is het niet geschikt voor een herbestemming. Door het gedateerde schoolgebouw te slopen wordt ruimte gecreëerd voor een nieuwbouwproject. Doordat de woningen aan het huidige bouwbesluit waarin de klimaatdoelen zijn opgenomen moeten voldoen, wordt de nieuwbouw voorzien van een beter energielabel dan het huidige gebouw. Daarnaast wordt de nieuwbouw duurzamer, door een lager energieverbruik en dus lagere CO₂-uitstoot. De beoogde plannen zijn noodzakelijk om de leefbaarheid van dorpskern Nijkerkerveen te vergroten. Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af en dient het project het belang van de Volksgezondheid.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Kraaijeveld, S.E. & Olthof, R. (2018). Activiteitenplan sloop schoolgebouw Rootselaarschool, Nijkerkerveen. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 17-203. Ecogroen bv Zwolle.

Bij12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

Bij12 (2017b). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

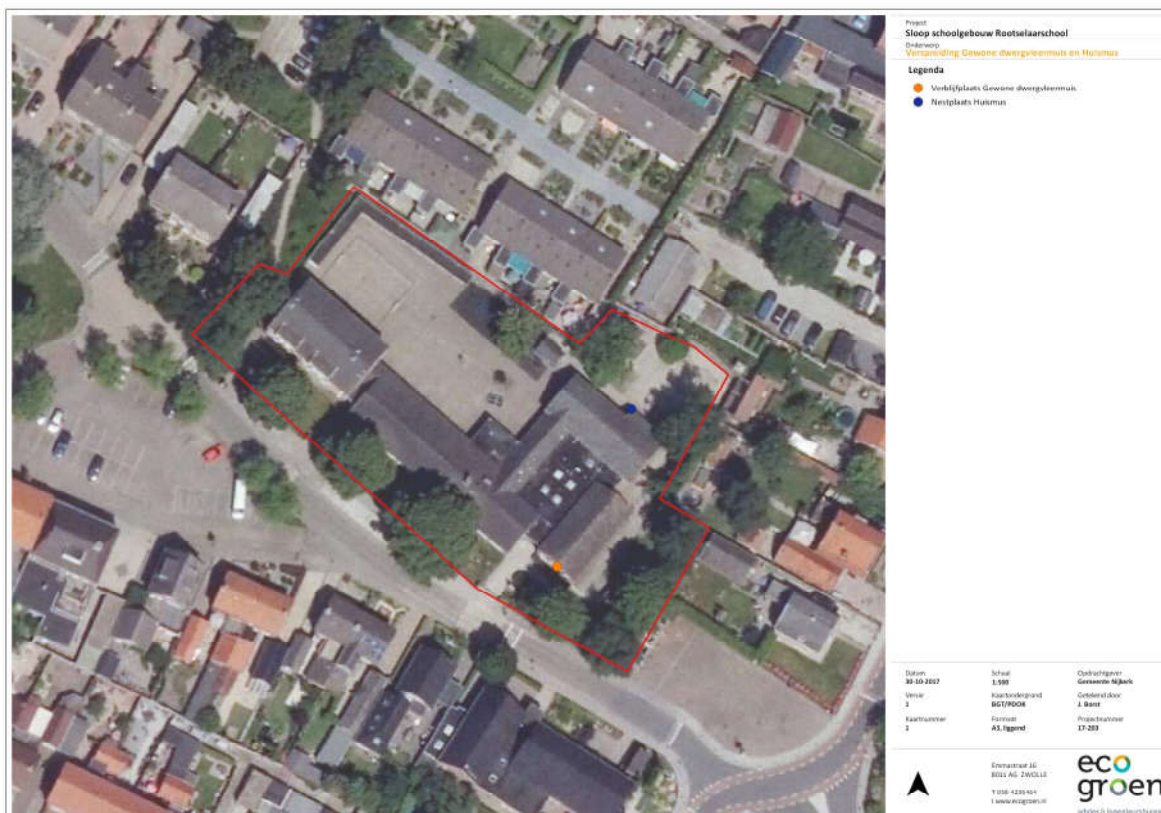
Internet

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

Bijlagen

Bijlage 1

Verspreidingskaart

Bijlage 2

Vleermuiskasten Gewone dwergvleermuis

Algemeen

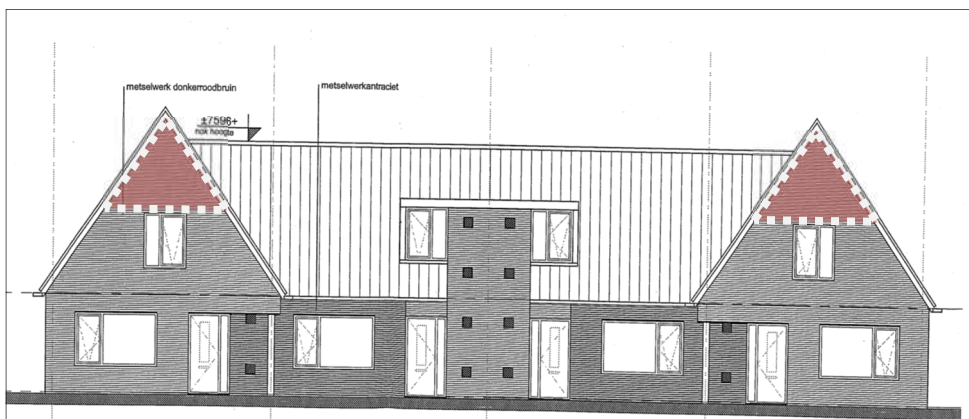
Voor vleermuizen geldt dat:

- Verlies van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt met de factor vier gecompenseerd. In het geval van kleine verblijfplaatsen kan volstaan worden met vier vleermuiskasten;
- Het aanbrengen van vervangende verblijfplaatsen vindt bij voorkeur plaats op dezelfde plek. In volgorde van geschiktheid:
 1. Kopgevel van de betreffende woning;
 2. Andere kopgevel van de woning of tegenoverliggende kopgevel van ander blok met woningen;
 3. Kopgevels van omringende woningen (binnen 200 meter) van de verblijfplaats;
- Invliegopeningen naar vervangende verblijfplaatsen dienen op minimaal drie meter hoogte aangebracht te worden;
- Invliegopeningen van vervangende verblijfplaatsen voor Gewone en Ruige dwergvleermuis hebben een afmeting van 1,5-2,5 centimeter bij minimaal 4 centimeter.

Minstens de helft van de in Nederland voorkomende soorten vleermuizen maakt in meer of mindere mate gebruik van door de mens gemaakte gebouwen als verblijfplaats. Dat kunnen gewone huizen zijn maar ook kerken en forten. Door renovaties, isolatie of sloop verdwijnen veel plekken waar vleermuizen kunnen huizen. Verder is in de huidige bouwstijl weinig ruimte voor vleermuizen. Met eenvoudige maatregelen (in bijvoorbeeld nieuwbouw of bij renovatieprojecten) kan huisvesting van vleermuizen gerealiseerd worden.

Toegankelijk maken van de spouwmuur

Spouwmuren zijn voor vleermuizen als Gewone en Ruige dwergvleermuis al toegankelijk via een open stootvoeg van circa 1 à 2 cm. Van belang is dat de open stootvoegen op minimaal een halve meter onder de bovenrand van het gebouw aangebracht worden om warmteverlies en tocht te voorkomen. Daarnaast is van belang dat geen irriterend glaswol wordt toegepast in de spouwmuur. Alternatieve opties zijn het toepassen van plaatvormig isolatiemateriaal, waarbij een luchtspouw van circa vier centimeter overblijft of het weglaten van isolatiemateriaal onder en boven de gecreëerde open stootvoeg(en).

Figuur 2: Voorbeeldlocatie open stootvoegen (rode arcering)

Inbouwvoorzieningen

Er zijn speciaal voor vleermuizen ontwikkelde kasten op de markt die in de muur kunnen worden ingemetseld. De inbouwkasten kunnen via een open stootvoeg toegankelijk worden gemaakt.

Figuur 3: Voorbeeld in te metselen vleermuiskast

Bijlage 3

Vogelvide Huismus

Algemeen

Voor Huismus geldt dat:

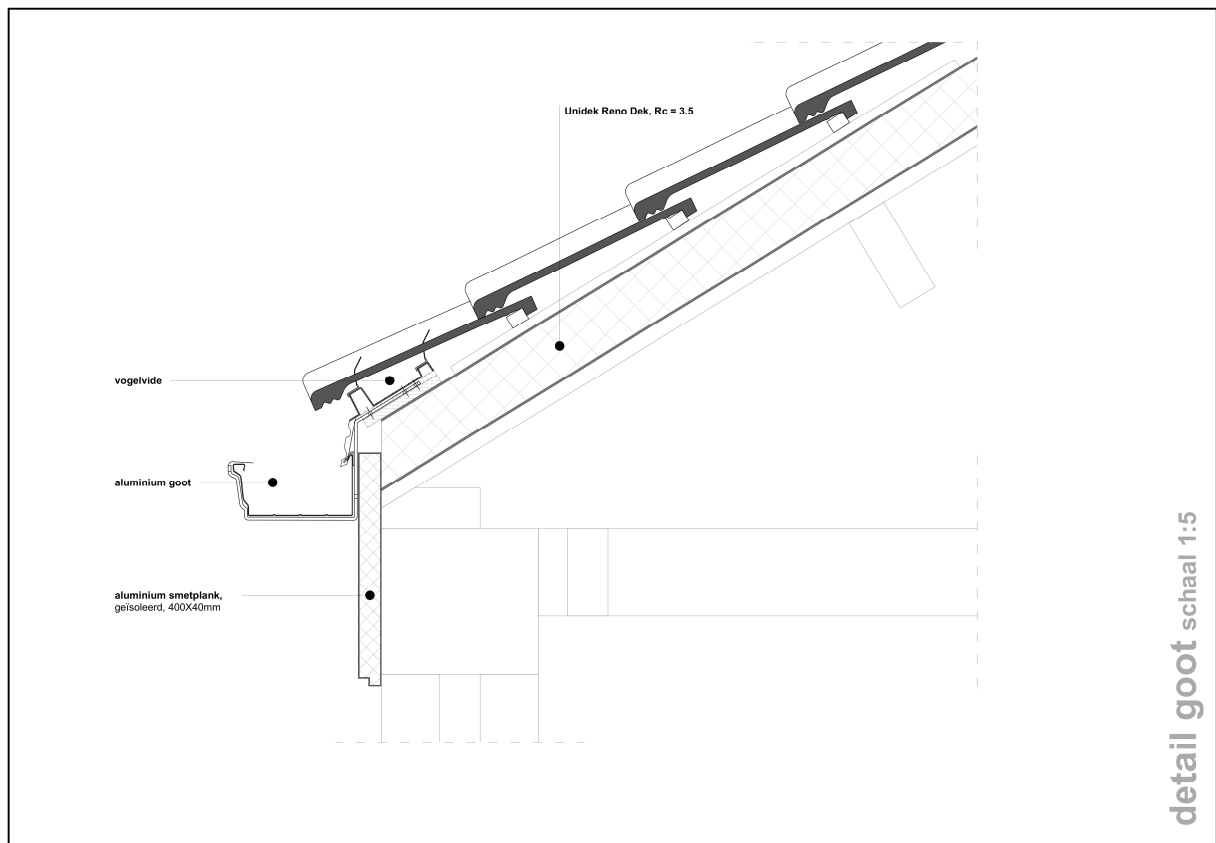
- Verlies van nestplaatsen van Huismus dient met de factor twee gecompenseerd te worden;
- Het aanbrengen van vervangende nestgelegenheid vindt bij voorkeur plaats op dezelfde plek. In volgorde van geschiktheid:
 1. Dezelfde plek op de woning, mits aan de oostgevel;
 2. Dezelfde woning, maar dan aan de oostgevel;
 3. Hetzelfde blok, maar dan in een andere woning en aan de oostgevel;
 4. Een ander nabijgelegen blok - binnen 200 meter van de nestplaats - aan de oostgevel;
- Vervangende nestgelegenheid dient op minimaal drie meter hoogte geplaatst te worden (lage seniorenwoningen zijn niet geschikt, tenzij hier broedgevallen zijn vastgesteld).

Optie Vogelvide

Het toepassen van een vogelvide (zie figuur B4.1 en B4.2) is een eenvoudige manier om Huismus nestgelegenheid te bieden. De vogelvides worden aan de dakvoet aangebracht en bieden per strekkende meter broedgelegenheid voor twee paartjes Huismussen (compensatie voor het verlies van één paartje Huismussen).

Figuur B4.1: Vogelvide

Figuur B4.1: Detailtekening vogelvide

Bijlage 4

Locatie vervangende voorzieningen

